

A szakdolgozat tartalmi kivonata

Szamarakkal történő legeltetés hatása a Böddi-szék botanikai összetételére és a Dunatáj Közalapítvány árbevételére

Oroszi Virág

Állattenyésztő mérnök szak, Bsc

Állattenyésztés-technológiai Állatjóléti Tanszék

Belső témavezető: Dr. Póti Péter

A szakdolgozatom célja a magyar parlagi szamár (*Equus Asinus*) természetvédelmi célú legeltetésének rövidtávú hatásának vizsgálata a Böddi-szék botanikai összetételére, valamint a szamarakhoz kapcsolódó árbevétel bemutatása. A vizsgálat 2025. július 26. és október 31. közti időszakot öleli fel, amikor 76 szamár legelt 72 hektár területen, ebből hozzávetőlegesen 20 hektár a vizsgált mintaterület. A felvételezés Braun-Blanquet módszerrel, 2x2 m-es kvadrátokban történt, négy domborzati egység (vakszik, szikfok, szikpadka oldal, szikpadka tető) legelt és nem legelt állományrészét hasonlítottunk össze. A vizsgált területek értékelését a Borhidi-féle relatív növényökológiai mutatók (Borhidi 1995) közül az NB (nitrogén igény relatív értékszám), a WB (relatív talajvíz - ill. talajnedvesség indikátor számai) és SB (sótűrési fokozatai) alapján végeztük. A természetvédelmi értékkategóriák (TVK) megoszlását Simon (2000) szerint határoztuk meg, míg a szociális magatartástípusok (SZMT) szerinti értékelést Borhidi (1995) rendszerére támaszkodva készítettük el.

Az eredmények alapján a vizsgált három hónap alatt a növényzet összetétele az élőhelyek szerint elhatárolódik egymástól. A vaksziken a hegyes bajuszpázsit borításának lecsökkenése a legeltetés hatására mérhetően megmutatkozott. A szikfok területén, bár mindkét oldalon a sziki mézspázsit a dominált, a legeltetett oldalon csökkent a növény magassága, azonban nem várt eredmény, hogy a tőszám nem. A padkaoldal vegetációját alakították leginkább a szamarak, a legeltetett részeken a szamarak járása fokozta a talajeróziót, így nőtt a degradáltságot jelző fajok aránya. A padkatető természetességi állapotát szamárlegeltetéssel fenntartható, amit a legeltetett oldalon *Achillio* vagy *Artemio-Fetucetum speudoninae* társulás felszaporodása jelez. A Böddi-széken a szamarak kulcsszerepet töltenek be a szikes legelők fenntartásában: a vakszikes, nedves foltokban és szikpadkákkal tagolt területeken megakadályozzák a gyomosodást, amely a felhagyott részeken hamar jelentkezik.

A három hónapos vizsgálat eredményeként a szamárlegeltetés minden vizsgált helyszínen visszaszorította a közönséges nád (*Phragmites communis*) terjedését. A legeltetett kvadrátokban a borítása 78%-kal alacsonyabb volt a kontrollhoz képest.

A magyar parlagi szamár tartás jelentősen hozzájárul a Közalapítvány működéséhez. A szamarakhoz kapcsolódó teljes árbevétel elérte a 30.936.166 Ft-ot, melynek a 70%-a a területalapú támogatáshoz kötődik, míg az őshonos támogatás stabil kiegészítő bevételforrást jelent.